

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 22. februārī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Ineta Ziemele un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] un [..] (turpmāk kopā – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 18/2018),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt 2017. gada 1. jūnija likuma “Grozījumi likumā “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”” (turpmāk – grozījumi Privatizācijas likumā) 1. pantu un 2017. gada 22. jūnija likumu “Grozījums likumā “Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās”” (turpmāk – grozījums Zemes reformas likumā) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. pantam, kā arī attiecībā uz Pieteikuma iesniedzējiem par spēkā neesošu no spēkā stāšanās brīža.

2. Grozījumu Privatizācijas likumā 1. pants paredz izteikt likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 54. panta otrās daļas otro teikumu šādā redakcijā:

“Ja puses nevar vienoties, zemes gabala nomas maksa privatizētā dzīvokļa un mākslinieka darbnīcas īpašniekam nosakāma: 1) no 2018. gada 1. janvāra – līdz pieciem procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības; 2) no 2019. gada 1. janvāra –

līdz četriem procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības; 3) no 2020. gada 1. janvāra – līdz trim procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības.”

Savukārt grozījums Zemes reformas likumā paredz izteikt likuma “Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās” 12. panta 2.¹ daļas otro teikumu šādā redakcijā:

“Ja puses nevar vienoties, zemes gabala nomas maksa privatizētā dzīvokļa un mākslinieka darbnīcas īpašniekam nosakāma: no 2018. gada 1. janvāra – līdz pieciem procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības; no 2019. gada 1. janvāra – līdz četriem procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības; no 2020. gada 1. janvāra – līdz trim procentiem gadā no zemes kadastrālās vērtības.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 18. panta trešā daļa noteic, ka pieteikumu paraksta pieteikuma iesniedzējs. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 23. panta pirmajai daļai pieteikuma iesniedzējs procesuālās darbības Satversmes tiesā var veikt pats vai ar pilnvarota pārstāvja starpniecību.

Pieteikumu, arī (vārds uzvārds) vārdā, ir parakstījis pieteicējs (vārds uzvārds). Pieteikumam pievienota izraksta kopija no notariāla akta formā (datums) izdotas ģenerālpilnvaras, ar kuru (vārds uzvārds) attiecībā uz viņai piederošo nekustamo īpašumu pilnvaro (vārds uzvārds) kārtot visas viņas lietas visu instanču tiesu iestādēs.

Ja pieteikumu personas vārdā paraksta tās pilnvarotais pārstāvis, šādam pilnvarojumam jābūt noformētam tādā veidā, lai Satversmes tiesa varētu pārliecināties, ka pilnvarotā persona patiešām ir tiesīga rīkoties personas vārdā. Tomēr no pieteikumam pievienotajiem dokumentiem nav iespējams pārliecināties par to, ka (vārds uzvārds) ir tiesības rīkoties (vārds uzvārds) vārdā. Atbilstoši Notariāta likuma 101. pantam par notariālo aktu grāmatā ierakstīto notariālo aktu zvērināts notārs izdod notariāli apliecinātus notariālo aktu grāmatas izrakstus un notariālo aktu norakstus. Savukārt pieteikumam ir pievienots nevis zvērināta notāra izdots un apliecināts notariāla akta izraksts vai noraksts, bet gan izraksta kopija.

Līdz ar to (vārds uzvārds) pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta trešajā daļā noteiktajām prasībām, un Satversmes tiesas kolēģijai nav pamata vērtēt tā atbilstību citām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

7. (vārds uzvārds) (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) apstrīd divu likumu normu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

No pieteikuma ir gūstams apstiprinājums tam, ka grozījumu Privatizācijas likumā 1. pants un grozījums Zemes reformas likumā (turpmāk – apstrīdētie akti) regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus un to konstitucionalitātes izvērtēšana vienas lietas ietvaros varētu veicināt lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja prasījums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja īpašumā ir zemes gabals, uz kura atrodas citām personām piederošas daudzstāvu dzīvojamās mājas. Starp viņu un daudzstāvu dzīvojamo māju īpašniekiem pastāv piespiedu nomas tiesiskās attiecības. Apstrīdētie akti, sākot no 2018. gada 1. janvāra, paredz samazināt piespiedu nomas maksu gadījumā, ja puses par to nevar vienoties. Pieteikuma iesniedzējs norādījis, ka tādējādi viņam ir radītas negatīvas sekas – samazinās ienākumi no zemes nomas.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja prasījums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

9. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu iespēju nav.

Apstrīdētie akti imperatīvi paredz piespiedu nomas maksu gadījumā, ja puses par to nevar vienoties. Tāpēc Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības

līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Ar apstrīdētajiem aktiem samazināts zemes gabala nomas maksas apmērs gadījumā, ja puses par to nevar vienoties, noteikts no 2018. gada 1. janvāra. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2018. gada 8. februārī. Tādējādi pieteikuma iesniegšanas termiņš ir ievērots.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja prasījums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

10. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Satversmes tiesa atzinusi, ka, vērtējot kādas tiesību normas atbilstību Satversmes 105. pantam, nepieciešams noskaidrot ne tikai to, vai tiesību norma ierobežo kādas personas tiesības uz īpašumu, bet arī to, vai šāds ierobežojums noteikts ar likumu, vai tam ir leģitīms mērķis un vai tas atbilst samērīguma principam (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 12. punktu un 2009. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. 2008-34-01 17. punktu*).

Līdz ar to, pamatojot apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 105. pantam, Pieteikuma iesniedzējam ir pienākums norādīt: 1) vai apstrīdētajā normā ir ietverts kāds tiesību ierobežojums; 2) vai šis ierobežojums ir noteikts ar likumu un vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi. Savukārt, argumentējot apstrīdētās normas neatbilstību samērīguma principam, Pieteikuma iesniedzējam ir jānorāda šādi apsvērumi: 1) vai likumdevēja lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai šāda rīcība ir nepieciešama, tas ir, vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai likumdevēja darbība ir samērīga jeb atbilstoša, tas ir, vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2011-16-01 12. punktu*).

Pieteikumā šāds izvērtējums nav sniegts. Pieteikumā vien vispārīgi norādīts, ka apstrīdētie akti nesamērīgi ierobežo Pieteikuma iesniedzēja īpašuma tiesības, nav taisnīgi, liedz saņemt taisnīgu atlīdzību par zemes piespiedu nomu un neatbilst citām tiesību normām, vispārējiem tiesību principiem. Tomēr šādus Pieteikuma iesniedzēja apgalvojumus nevar atzīt par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja prasījums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] un [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 18/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 4. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš